

*КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КРАЇНОЗНАВСТВА ТА ТУРИЗМУ*

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни

ПУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

КИЇВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Географічний факультет

Кафедра країнознавства та туризму

ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

*Методичні рекомендації до вивчення дисципліни
(для здобувачів ОР Бакалавр спеціальності 242 «Туризм»)*

Укладач: к.геогр.н. Корома Наталія Степанівна

Київ- 2022

УДК 908: 379.85(100)

Рецензенти:

Стафійчук Валентин Іванович – к.геогр.н., доцент кафедри країнознавства та туризму географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Брайчевський Юліан Сергійович – к.геогр.н., доцент кафедри країнознавства та туризму географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Затверджено до друку рішенням Вченої ради географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 26 березня 2022 р.)

Туристичне країнознавство: методичні рекомендації до вивчення дисципліни (для здобувачів ОР Бакалавр спеціальності 242 «Туризм») / укл. Корома Н.С. – К.: «Альфа-ПК», 2022. – 34 с.

Видання містить програму навчальної дисципліни, методичні матеріали до лекційних, семінарських та практичних занять, організаційно-методичні рекомендації до самостійної роботи студентів та проведення контролю знань, короткий словник. Методичні рекомендації розроблені для здобувачів ОР «Бакалавр» спеціальності 242 «Туризм».

УДК 908: 379.85(100)

© Київський національний університет
імені Тараса Шевченка 2022

© Корома Н.С., 2022

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	7
III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИИ ТУРИСТИЧНОГО КРАЇНОЗНАВСТВА	9
МОДУЛЬ 2. ТУРИСТСЬКЕ РАЙОНУВАННЯ СВІТУ.....	15
IV. КОРОТКИЙ СЛОВНИК.....	26
V. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.....	31

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Туристичне країнознавство – дисципліна, яка є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітнім рівнем «Бакалавр» галузі знань 24 «сфера обслуговування», спеціальності – 242 «туризм», для денної та заочної форми навчання протягом двох семестрів.

Метою вивчення дисципліни є опанування знаннями та формування у здобувачів уявлень:

- про провідні науково-практичні країнознавчі школи,
- про поняттєво-термінологічний апарат географічного та туристичного країнознавства,
- про структуру та поширення туристсько-рекреаційних ресурсів в розрізі як окремих країн та туристських мезо- та макрорайонів,
- про тенденції та закономірності розвитку туризму в їх межах,
- про передумови формування та сучасний стан туристично-рекреаційного комплексу країни.

Завданням вивчення здобувачами курсу «Туристичне країнознавство» є вільне орієнтування у теоретичному матеріалі та вмінні:

- володіти сучасним поняттєво-термінологічним апаратом географічного та туристичного країнознавства;
- давати характеристику світовим, регіональним, національним рекреаційно-туристсько-рекреаційним ресурсам;
- виділяти та аналізувати фактори розвитку туризму (національний, регіональний, світовий рівні);
- аналізувати особливості розвитку туризму в країнах, регіонах світу;
- працювати із статистичними, довідковими та картографічними матеріалами;
- застосовувати при вивченні дисципліни сучасні та традиційні активні методи навчання.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм» на здобуття ОР «Бакалавр»:

- *інтегральні компетенції* дисципліни «Туристичне країнознавство» полягають у здатності розв'язувати відповідні теоретико-практичні туристсько-країнознавчі завдання (глобальний, регіональний, локальний рівні, стан, чинники та перспективи розвитку туризму в розрізі країн та державних угруповань) із застосуванням відповідних концепцій та парадигм;
- *загальні компетенції* дисципліни «Туристичне країнознавство» полягають у здатності до: абстрактного мислення, аналізу та синтезу (аналіз геотуристської ситуації на рівні окремих країн та державних угруповань),

застосування знань у практичних ситуаціях (діяльність випускників у туристських організаціях), розуміння професійної діяльності (ефективна робота у складі структур Міністерства закордонних справ, Мінекономрозвитку), формування навичок використання інформаційних і комунікаційних технологій (швидкий та вільний доступ до країнознавчої статистики), проведення досліджень на регіональному та локальному рівні, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (використання різноманітних комп'ютерних технологій для пошуку країнознавчих статистичних даних), генерувати нові ідеї, розробляти та управляти проектами (проектно-планувальна, еколого-економічна, теоретико-практична спрямованість проектів – виконавці або консультанти проектів);

- спеціальні компетенції дисципліни «Туристичного країнознавства» полягають у здатності об'єктивного аналізу країнознавчої статистики, розуміння геополітичного районування та чинників (критеріїв) виділення різноманітних суспільно-географічних об'єднань, блоків, угруповань, розробляти та застосовувати в науково-практичній діяльності відповідні структурно-логічні та картографічні моделі та прогнозування розвитку туристсько-рекреаційної галузі (рівень: країна, група країн, мезорайон, макрорайон), вільно користуватися поняттєво-термінологічним апаратом.

Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.	Знати			
1.1	предмет-об'єкту сутність географічного та туристичного країнознавства,	Лекція, семінарське заняття	Тест, 60% правильних відповідей	10%
1.2	дефініції та методи країнознавчого дослідження;	Лекція, семінарське заняття		10%
1.3.	природні, соціальні та економічні ресурси і умови та їх вплив на туристичну галузь окремих країн та регіонів	Лекція, семінарське заняття		10%
2.	Вміти			
2.1	давати характеристику світовим, європейським, національним туристсько-рекреаційними ресурсам, типізувати країни за набором передумов і ресурсів для розвитку туризму;	Лекція, семінарське заняття	Виступи, дискусії під час захистів семінарських / практичних	10%

2.2	виділяти та аналізувати фактори розвитку туризму (національний, європейський, світовий рівні);	Лекція, семінарське заняття	завдань	10%
2.3	аналізувати особливості розвитку туризму в країнах, регіонах світу;	Практичне заняття		10%
	вільно оперувати даними про країни та їх туристичні можливості, працювати із статистичними, довідковими та картографічними матеріалами;	Практичне заняття		10%
	застосовувати при вивченні дисципліни сучасні та традиційні активні методи навчання.	Практичне заняття		10%
3	Комунікація		Виступи, дискусії під час захистів семінарських завдань	
3.1.	вміння визначати аргументи для вибору основних шляхів та напрямів туристичної діяльності в регіоні	Семінарське заняття		5%
3.2.	використання програмно-цільового підходу управління розвитком туризму на засадах сталості, визначати найбільш перспективні форми туристичної взаємодії	Семінарське заняття		5%
4.	Автономність та відповідальність		Виступи, дискусії під час захистів семінарських та практичних завдань	
4.1	діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку	Семінарське / практичне заняття		5%
4.2	уміння аргументувати та відстоювати свою позицію у процесі професійної діяльності	Семінарське / практичне заняття		5%

Дисципліна розкриває мету, завдання, тематичний план, застосування активних методів навчання, структурно-логічних і картографічних моделей при підготовці фахівців вищої туристської кваліфікації; викладено методичні рекомендації за темами навчальної дисципліни і при виконанні індивідуальних завдань, наведено короткий словник, джерела інформації. Дисципліна покликана показати об'єктивність багатовекторного співробітництва світової спільноти в галузі туризму в умовах глобалізації, за умов дотримання національних інтересів, забезпечення стійкості та стабільності світотуристської системи в умовах кон'юнктурних коливань.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин денна форма навчання				Кількість годин, заочна форма навчання			
		лекції	семінари	практичні	самостійна робота	лекції	семінари	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1									
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТУРИСТИЧНОГО КРАЇНОЗНАВСТВА									
1	Тема 1. Країнознавство як наука	1	1		4	2			9
2	Тема 2. Еволюція країнознавчої думки	1	1		4				9
3	Тема 3. Типологічні підходи у країнознавстві	1	1		4				9
4	Тема 4. Глобальні цивілізаційні структури в країнознавстві і цивілізаційний підхід	1	1		4				9
5	Тема 5. Світове господарство як система і множина його структур	1	1		4				9
6	Тема 6. Суверенна держава і недержавні утворення в складі світосистеми	1	1		4		2		9
7	Тема 7. Схема країнознавчого районування світу	1	1		4	2			9
8	Тема 8. Схема країнознавчого дослідження	1	2		4				9
9	Тема 9. Туристичне країнознавство: проблеми туристського країнознавчого аналізу	1	1		4				9
10	Тема 10. Туристичне середовище країни як предмет дослідження туристичного країнознавства	1	1		4				9
11	Тема 11. Категорії туристичного країнознавства	1	1		4				9
12	Тема 12. Структура туризму. Туризм як сфера економічної діяльності	1	1		4				9
13	Тема 13. Поняття про туристичну дестинацію. Туристичний імідж території	1	1		4		2		9
14	Тема 14. Геопростір і територія. Географічне положення країни. Природні умови та ресурси як фактор розвитку країни	1	2	2	4	1			9
15	Тема 15. Соціальна сфера країни: населення і розселення.	1	2	2	6				9

	Культуросфера у країнознавчому контексті								
16	Тема 16. Еконосфера держави: множина структур господарства. Політосфера держави	1	2	2	6				9
МОДУЛЬ 2 ТУРИСТСЬКЕ РАЙОНУВАННЯ СВІТУ									
17	Тема 17. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Європейського туристського макрорайону.	2	4	4	10	2		2	10
18	Тема 18. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Північноамериканського туристського макрорайону.	2	4	4	10				10
19	Тема 19. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Азіатського туристського макрорайону.	2	4	4	10			2	9
20	Тема 20. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Африканського туристського макрорайону.	1	2	2	8	2			9
21	Тема 21. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Південноамериканського туристського макрорайону.	1	2	2	8				9
22	Тема 22. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Центральноамерикансько-Карибського туристського макрорайону.	1	2	2	8			2	9
23	Тема 23. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Австралійсько-Океанійського туристського макрорайону та Антарктичного туристського макрорайону	1	2	2	8				9
24	Тема 24. Організація туристичної діяльності на глобальному рівні	2	2	2	8	1	2		9
ВСЬОГО		28	42	28	138	10	6	6	218

Загальний обсяг 240 год. (д.ф.н. / з.ф.н.), в тому числі :

Лекцій – **28 год. / 10 год.**

Семінари – **42 год. / 6 год.**

Практичні заняття - **28 год. / 6 год.**

Консультації - **4 год. / 0 год.**

Самостійна робота – **138 год. / 218 год.**

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТУРИСТИЧНОГО КРАЇНОЗНАВСТВА

Тема 1. Країнознавство як наука

Різновиди країнознавства: історія питання. Зasadничі принципи сучасного країнознавства: територіальність, комплексність, глобальність, гуманістичність, екологічність. Завдання країнознавчих досліджень. Рівні країнознавчих досліджень: макрорівень (регіональний, наддержавні утворення), мезорівень (рівень держави), мікрорівень (локальний). Сучасні тенденції розвитку країнознавчих досліджень.

Теми для обговорення на семінарських заняттях.

Предметно-об'єктну сутність: географічного країнознавства (regional studies), країнознавчих міжнародних досліджень (international studies), лінгвістичного країнознавства (areal studies), туристичного (рекреаційного) країнознавства (tourism regional studies), воєнного країнознавства (military regional studies), інші види країнознавства.

Тема 2. Еволюція країнознавчої думки

Формування теоретичного підґрунтя географічного країнознавства. Еволюція географічних теорій і вчень (теорія географічного детермінізму, енвайронменталізм, хронологічна концепція, теорія районування, проблемний підхід та ін.). Національні наукові школи суспільної географії (суспільно-географічні дослідження): німецька школа описового державознавства, французька школа географії людини, суспільна географія в США. Історія країнознавства та регіональної економічної і соціальної географії.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Сучасні тенденції розвитку країнознавчих досліджень (за регіонами світу).

Тема 3. Типологічні підходи у країнознавстві

Типологія і класифікація. Кількісні типології країн світу. Якісні типології країн світу. Типологія країн світу за ознакою їхньої конкурентоспроможності. Типологія за рівнем людського розвитку та стійкістю (стабільністю) економічного добробуту: індекс гуманітарного

розвитку, індекс стійкого економічного добробуту, індекс розвитку людського потенціалу.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Недоліки наявних типологічних підходів у країнознавстві.

Тема 4. Глобальні цивілізаційні структури в країнознавстві і цивілізаційний підхід

Цивілізація як категорія аналізу розвитку людства. Цивілізаційний підхід в країнознавстві. Теоретичні проблеми цивілізаційного підходу. Порівняльний аналіз світових цивілізацій.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Порівняльний аналіз світових цивілізацій.

Тема 5. Світове господарство як система і множина його структур

Системна сутність поняття «світове господарство». Стадії та циклічність розвитку світового господарства. Множина структур світогосподарської системи. Світосистемні структури і світосистемний підхід в країнознавстві.

Теми для обговорення на семінарських заняттях.

Концептуальна сутність глобалізації як суспільно-географічного процесу. Світосистемний ефект глобалізації.

Тема 6. Суверенна держава і недержавні утворення в складі світосистеми

Суверенна держава. Становлення національних держав. Національні інтереси держави. Недержавні утворення і їх роль в світовому господарстві.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Характерні особливості становлення національних держав (за регіонами).

Тема 7. Схема країнознавчого районування світу

Районування як основний метод країнознавчого дослідження. Районування світу, його критерії, основні підходи. Історико-географічні регіони світу. Класифікаційна схема географічних світів.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Туристське районування світу: (а) за П. М. Зачиняєвим, М. С. Фальковичем, 1972, із уточненнями за проф. О. О. Бейдиком, (б) туристичне зонування відповідно до Всесвітньої туристичної організації ООН (UNWTO).

Тема 8. Схема країнознавчого дослідження

Класична схема країнознавчого дослідження. Концептуальні напрями країнознавчих досліджень сучасності. Пропозиції схеми дослідження з комплексного географічного країнознавства.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Модифікація схеми країнознавчого дослідження для цілей туризму.

Тема 9. Туристичне країнознавство: проблеми туристського країнознавчого аналізу

Парадигма туризму ХХІ століття. Теоретико-методологічні засади туристичного країнознавства.

Питання для обговорення на семінарських заняттях.

Туризм як прояв та чинник глобалізації сучасного світу.

Тема 10. Туристичне середовище країни як предмет дослідження туристичного країнознавства

Природні рекреаційні ресурси та умови: кліматичні рекреаційні ресурси та умови, бальнеологічні ресурси, водні рекреаційні ресурси, рельєф як рекреаційний ресурс, біотичні рекреаційні ресурси, рекреаційні ресурси природно-заповідного фонду. Історико-культурні ресурси.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Туристсько-рекреаційні ресурси регіонів світу та проблема їх сталого використання.

Тема 11. Категорії туристичного країнознавства

Політична карта світу - основа країнознавчих знань. Уявлення про географічне положення країни. Расові та етнічні відмінності людства. Мовне розмаїття населення Землі. Релігійна строкатість світу.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Сучасна політична карта світу.

Тема 12. Структура туризму. Туризм як сфера економічної діяльності
Самоорганізація туристичного процесу. Підходи до класифікації туризму. Формування системи гостинності. Індустрія туризму та її структура. Поняття «туристичної політики». Регуляторні функції держави у сфері туризму.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Характерні особливості туристичної політики у різних регіонах світу.

Тема 13. Поняття про туристичну дестинацію. Туристичний імідж території

Туристична дестинація – формування поняття, типи туристичних дестинацій (за різними підходами). Структура туристичних дестинацій та принципи їх функціонування. Дестинації як складові територіальної організації туризму. Поняття «образ» - «імідж» - «бренд» території: ієрархія, сутність, властивості та специфіка застосування. Методологічні основи створення туристичного іміджу країни.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Туристичне середовище країни, як предмет вивчення туристичного країнознавства. П'ять "А" туристичної дестинації.

Тема 14. Геопростір і територія. Географічне положення країни. Природні умови та ресурси як фактор розвитку країни

Територія країни і держави. Історія формування території країни з ключовими особливостями її культури (в розрізі приналежності до певної цивілізації). Кордони держави. Географічне положення країни: ієрархічні рівні. Природні умови та ресурси як фактор розвитку країни: поняття, й оцінка природних факторів у країнознавстві.

Теми для обговорення на семінарських заняттях.

Поняття «території», «простору» та «географічного положення» у туристичному країнознавстві. Вплив природних умов на життя і господарську діяльність людини (в т.ч. туристичну діяльність).

Завдання для практичної роботи:

Підготувати країнознавчу характеристику країни «Х» (країна за вибором)¹:

¹ Перший блок реферату на тему «Країнознавча характеристика країни «Х» (країна за вибором)

1. Загальні дані про країну (площа, населення, столиця, адміністративний поділ, форма державного управління і т.д.).
2. Коротка історія формування території країни з ключовими особливостями її культури (в розрізі приналежності до певної цивілізації).
3. Сучасне географічне положення країни.
4. Фізико-географічна характеристика території країни і її природних ресурсів розвитку.

Тема 15. Соціальна сфера країни: населення і розселення. Культуросфера у країнознавчому контексті

Населення країни. Розселення населення країни. Соціальна інфраструктура. Країнознавча характеристика окремих компонентів культурного життя країни.

Тема для обговорення на семінарських заняттях.

Феномен культури в контексті цивілізаційного підходу.

Завдання для практичної роботи:

Підготувати країнознавчу характеристику країни «X» (країна за вибором)²:

1. Особливості соціальної сфери країни.
2. Особливості культуросфери країни.
3. Історія та сучасність головних міст країни «X» (обрати 2 міста-антиподи за розвитком, функцією чи іншою ознакою)

Тема 16. Економосфера держави: множина структур господарства. Політосфера держави

Особливості множини структур господарства постіндустріальної країни. Особливості розвитку господарства окремої країни. Інфраструктура господарства країни. Внутрішні відмінності країни. Характер основних проблем в країні. Зовнішньоекономічна та зовнішньополітична діяльність країни.

Теми для обговорення на семінарських заняттях.

Особливості політичної організації території держави. Політико-географічне та геополітичне положення країни.

Завдання для практичної роботи:

Підготувати країнознавчу характеристику країни «X» (країна за вибором)³:

² Другий блок реферату на тему «Країнознавча характеристика країни «X» (країна за вибором)

- 1. Особливості розвитку господарства країни (промисловість, сільське господарство, сфера обслуговування, транспортна система).*
- 2. Політична сфера країни.*
- 3. Внутрішні відмінності країни. Характер основних проблем в країні.*
- 4. Зовнішньоекономічна та зовнішньополітична діяльність країни; реалії її геополітичного положення.*

³ Третій блок реферату на тему «Країнознавча характеристика країни «Х» (країна за вибором)

МОДУЛЬ 2. ТУРИСТСЬКЕ РАЙОНУВАННЯ СВІТУ

Тема 17. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Європейського туристського макрорайону.

Передумови формування туристсько-рекреаційного комплексу країн Європейського макрорайону; тип соціально-економічного розвитку країни макрорайону, вплив на розвиток туризму; проблеми у розвитку туристичної інфраструктури в регіоні; характеристика природних, історико-культурних, інфраструктурних туристичних ресурсів; стан розвитку міського туризму; Європейський макрорайон на світовому ринку туризму в умовах глобалізації; виявлення туристичних зв'язків з Україною.

Європейський макрорайон об'єднує 13 мезорайонів:

1. Прибалтійський (Польща, Латвія, Литва, Естонія);
2. Центральний (Чехія, Словаччина, Угорщина);
3. Причорноморський (Румунія, Болгарія, Україна, Молдова);
4. Адріатичний (Сербія, Чорногорія, Хорватія, Боснія та Герцеговина, Словенія, Македонія, Албанія);
5. Піренейський (Іспанія, Португалія, Андорра, володіння Великої Британії – Гібралтар);
6. Апенніно-Мальтійський (Італія, Ватикан, Сан-Маріно, Мальта);
7. Греція;
8. Франція та Монако;
9. Німеччина і країни Бенілюкс (Бельгія, Нідерланди, Люксембург);
10. Альпійський (Швейцарія, Австрія, Ліхтенштейн);
11. Велика Британія та Ірландія;
12. Країни Європейської Півночі (Швеція, Норвегія, Данія, Фінляндія, Ісландія);
13. Росія і Білорусь.

Питання для обговорення на семінарських заняттях.

Визначити сучасний стан туристсько-рекреаційного комплексу країн Європейського макрорайону (природні туристичні ресурси, що є визначальними для формування туристичного профілю макрорайону; природні об'єкти, що входять до списку ЮНЕСКО; найбільші бальнеологічні курорти; найбільші гірськолижні курорти; найбільші приморські курорти; найвідоміші замки та фортеці; міжнародні фестивалі; тип історико-культурних ресурсів, що переважають в макрорайоні; об'єкти історико-культурної спадщини регіону, що знаходяться під охороною ЮНЕСКО).

Завдання для практичної роботи:

1. Скласти порівняльну країнознавчо-туристичну характеристику країн мезорайону (мезорайон на вибір), оформивши відповідні дані у вигляді таблиці.

Держава	Історія розвитку туризму	Найвідвідуваніші міста (основні функції міста, найвідоміші об'єкти та простори для відвідування)	Туристсько-рекреаційні ресурси		Найвідоміші курорти (назва, спеціалізація)
			Природні рекреаційні ресурси	Історико-архітектурні ресурси	
1	2	3	4	5	6
...					

2. За результатами 3,4,5,6 полів заповненої таблиці, скласти картосхему об'єктів мезорайону.

3. Для кожної країни обраного мезорайону скласти по 5 карток туристичних об'єктів (природного, історико-культурного) (за Стафійчуком В.І.).

Картка туристичного об'єкта

1	Назва об'єкту	
2	Тип	
3	Статус	
4	Дата спорудження або заснування	
5	Місцезнаходження	
6	Особливі характеристики (архітектурний стиль; історичні факти та легенди; видовий склад флори і фауни тощо)	
7	Фото	

Тема 18. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Північноамериканського туристського макрорайону.

Передумови формування туристсько-рекреаційного комплексу країн Північноамериканського макрорайону; тип соціально-економічного розвитку країни макрорайону, вплив на розвиток туризму; проблеми у розвитку туристичної інфраструктури в регіоні; характеристика природних, історико-культурних, інфраструктурних туристичних ресурсів; стан розвитку міського туризму; Північноамериканський макрорайон на світовому ринку туризму в умовах глобалізації; виявлення туристичних зв'язків з Україною.

Північноамериканський макрорайон об'єднує 2 мезорайони:

1. Канада та США (Канада, США, самоврядувана частина Данії – Гренландія, володіння: Франції – острови Сен-П'єр і Мікелон, Великої Британії – Бермудські острови);
2. Мексика.

Питання для обговорення на семінарських заняттях.

Визначити сучасний стан туристсько-рекреаційного комплексу країн Північноамериканського макрорайону (природні туристичні ресурси, що є визначальними для формування туристичного профілю макрорайону; природні об'єкти, що входять до списку ЮНЕСКО; найбільші бальнеологічні курорти; найбільші гірськолижні курорти; найбільші приморські курорти; найвідоміші замки та фортеці; міжнародні фестивалі; тип історико-культурних ресурсів, що переважають в макрорайоні; об'єкти історико-культурної спадщини регіону, що знаходяться під охороною ЮНЕСКО).

Завдання для практичної роботи:

1. Скласти порівняльну країнознавчо-туристичну характеристику країн мезорайону (мезорайон на вибір), оформивши відповідні дані у вигляді таблиці.

Держава	Історія розвитку туризму	Найвідвідуваніші міста (основні функції міста, найвідоміші об'єкти та простори для відвідування)	Туристсько-рекреаційні ресурси		Найвідоміші курорти (назва, спеціалізація)
			Природні рекреаційні ресурси	Історико-архітектурні ресурси	
1	2	3	4	5	6
...					

2. За результатами 3,4,5,6 полів заповненої таблиці, скласти картосхему об'єктів мезорайону.
3. Для кожної країни обраного мезорайону скласти по 5 карток туристичних об'єктів (природного, історико-культурного) (за Стафійчуком В.І.).

Картка туристичного об'єкта

1	Назва об'єкту	
2	Тип	
3	Статус	
4	Дата спорудження або заснування	
5	Місцезнаходження	
6	Особливі характеристики (архітектурний стиль; історичні факти та легенди; видовий склад флори і фауни тощо)	
7	Фото	

Тема 19. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Азіатського туристського макрорайону.

Передумови формування туристсько-рекреаційного комплексу країн Азіатського макрорайону; тип соціально-економічного розвитку країни макрорайону, вплив на розвиток туризму; проблеми у розвитку туристичної інфраструктури в регіоні; характеристика природних, історико-культурних, інфраструктурних туристичних ресурсів; стан розвитку міського туризму; Азіатський макрорайон на світовому ринку туризму в умовах глобалізації; виявлення туристичних зв'язків з Україною.

Азіатський макрорайон об'єднує 6 мезорайонів:

1. Південно-Західна Азія (Туреччина, Кіпр, Іран, Афганістан, Бахрейн, Ірак, Єменська Республіка, Йорданія, Катар, Кувейт, Ліван, Об'єднані Арабські Емірати, Оман, Саудівська Аравія, Сирія, Ізраїль, нейтральна зона між Іраком і Саудівською Аравією);
2. Південна Азія (Індія, Бутан, Пакистан, Бангладеш, Шрі-Ланка, Непал, Мальдівська Республіка);
3. Південно-Східна Азія (Сінгапур, Малайзія, Бруней, Таїланд, Камбоджа, В'єтнам, Лаос, Філіппіни, М'янма, Індонезія, Східний Тімор);
4. Центральна та Східна Азія (Японія, Китай, Монголія, КНДР, Південна Корея);
5. Закавказзя (Азербайджан, Грузія, Вірменія);
6. Середня Азія (Казахстан, Узбекистан, Туркменістан, Киргизстан, Таджикистан).

Питання для обговорення на семінарських заняттях.

Визначити сучасний стан туристсько-рекреаційного комплексу країн Азіатського макрорайону (природні туристичні ресурси, що є визначальними для формування туристичного профілю макрорайону; природні об'єкти, що входять до списку ЮНЕСКО; найбільші бальнеологічні курорти; найбільші гірськолижні курорти; найбільші приморські курорти; найвідоміші замки та фортеці; міжнародні фестивалі; тип історико-культурних ресурсів, що переважають в макрорайоні; об'єкти історико-культурної спадщини регіону, що знаходяться під охороною ЮНЕСКО).

Завдання для практичної роботи:

1. Скласти порівняльну країнознавчо-туристичну характеристику країн мезорайону (мезорайон на вибір), оформивши відповідні дані у вигляді таблиці.

Держава	Історія розвитку туризму	Найвідвідуваніші міста (основні функції міста, найвідоміші об'єкти та простори для відвідування)	Туристсько-рекреаційні ресурси		Найвідоміші курорти (назва, спеціалізація)
			Природні рекреаційні ресурси	Історико-архітектурні ресурси	
1	2	3	4	5	6
...					

2. За результатами 3,4,5,6 полів заповненої таблиці, скласти картосхему об'єктів мезорайону.

3. Для кожної країни обраного мезорайону скласти по 5 карток туристичних об'єктів (природного, історико-культурного) (за Стафійчуком В.І.).

Картка туристичного об'єкта

1	Назва об'єкту	
2	Тип	
3	Статус	
4	Дата спорудження або заснування	
5	Місцезнаходження	
6	Особливі характеристики (архітектурний стиль; історичні факти та легенди; видовий склад флори і фауни тощо)	
7	Фото	

Тема 20. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Африканського туристського макрорайону.

Передумови формування туристсько-рекреаційного комплексу країн Африканського макрорайону; тип соціально-економічного розвитку країни макрорайону, вплив на розвиток туризму; проблеми у розвитку туристичної інфраструктури в регіоні; характеристика природних, історико-культурних, інфраструктурних туристичних ресурсів; стан розвитку міського туризму; Африканського макрорайон на світовому ринку туризму в умовах глобалізації; виявлення туристичних зв'язків з Україною.

Африканський макрорайон об'єднує 6 мезорайонів:

1. Середземноморський (Північна Африка) (Марокко, Туніс, Алжир, Єгипет, Лівія, володіння Іспанії – міста Сеута, Мелілья);
2. Приатлантичний (Західна Африка) (Мавританія, Сенегал, Гвінея, Сьєрра-Леоне, Ліберія, Кот-д'Івуар, Гана, Камерун, Народна Республіка Конго, Габон, Того, Бенін, Нігерія, Західна Сахара, Екваторіальна Гвінея, Гамбія, Гвінея-Бісау, Кабо-Верде, Конго, Сан-Томе і Принсипі);
3. Східний (Східна Африка) (Кенія, Танзанія, Уганда, Сомалі, Руанда,

- Бурунді, Судан, Ефіопія, Джибуті, Еритрея); 4. Внутрішній (Малі, Буркіна-Фасо, Нігер, Чад, Центрально-Африканська Республіка);
5. Південний (Південна Африка) (Ангола, Замбія, Малаві, Зімбабве, Мозамбік, Ботсвана, Намібія, ПА, Свазиленд, Лесото);
6. Острівний (Мадагаскар, Сейшельські острови, Коморські острови, Маврікій).

Питання для обговорення на семінарських заняттях.

Визначити сучасний стан туристсько-рекреаційного комплексу країн Північноамериканського макрорайону (природні туристичні ресурси, що є визначальними для формування туристичного профілю макрорайону; природні об'єкти, що входять до списку ЮНЕСКО; найбільші бальнеологічні курорти; найбільші гірськолижні курорти; найбільші приморські курорти; найвідоміші замки та фортеці; міжнародні фестивалі; тип історико-культурних ресурсів, що переважають в макрорайоні; об'єкти історико-культурної спадщини регіону, що знаходяться під охороною ЮНЕСКО).

Завдання для практичної роботи:

1. Скласти порівняльну країнознавчо-туристичну характеристику країн мезорайону (мезорайон на вибір), оформивши відповідні дані у вигляді таблиці.

Держава	Історія розвитку туризму	Найвідвідуваніші міста (основні функції міста, найвідоміші об'єкти та простори для відвідування)	Туристсько-рекреаційні ресурси		Найвідоміші курорти (назва, спеціалізація)
			Природні рекреаційні ресурси	Історико-архітектурні ресурси	
1	2	3	4	5	6
...					

2. За результатами 3,4,5,6 полів заповненої таблиці, скласти картосхему об'єктів мезорайону.
3. Для кожної країни обраного мезорайону скласти по 5 карток туристичних об'єктів (природного, історико-культурного) (за Стафійчуком В.І.).

Картка туристичного об'єкта

1	Назва об'єкту	
2	Тип	
3	Статус	
4	Дата спорудження або заснування	
5	Місцезнаходження	
6	Особливі характеристики (архітектурний стиль; історичні факти та легенди; видовий склад флори і фауни)	

	тощо)	
7	Фото	

Тема 21. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Південноамериканського туристського макрорайону.

Передумови формування туристсько-рекреаційного комплексу країн Південноамериканського макрорайону; тип соціально-економічного розвитку країни макрорайону, вплив на розвиток туризму; проблеми у розвитку туристичної інфраструктури в регіоні; характеристика природних, історико-культурних, інфраструктурних туристичних ресурсів; стан розвитку міського туризму; Південноамериканський макрорайон на світовому ринку туризму в умовах глобалізації; виявлення туристичних зв'язків з Україною.

Південноамериканський макрорайон об'єднує 4 мезорайони:

1. Північний (Венесуела, Колумбія, Гайана, Суринам, заморська територія Франції – Гвіана);
2. Центрально-Східний (Бразилія, Уругвай, Парагвай);
3. Західно-Андійський (Перу, Еквадор, Болівія);
4. Південно-Андійський (Чилі, Аргентина, спірна між Великою Британією та Аргентиною територія – Фолклендські або Мальвінські острови).

Питання для обговорення на семінарських заняттях.

Визначити сучасний стан туристсько-рекреаційного комплексу країн Південноамериканського макрорайону (природні туристичні ресурси, що є визначальними для формування туристичного профілю макрорайону; природні об'єкти, що входять до списку ЮНЕСКО; найбільші бальнеологічні курорти; найбільші гірськолижні курорти; найбільші приморські курорти; найвідоміші замки та фортеці; міжнародні фестивалі; тип історико-культурних ресурсів, що переважають в макрорайоні; об'єкти історико-культурної спадщини регіону, що знаходяться під охороною ЮНЕСКО).

Завдання для практичної роботи:

1. Скласти порівняльну країнознавчо-туристичну характеристику країн мезорайону (мезорайон на вибір), оформивши відповідні дані у вигляді таблиці.

<i>Держава</i>	<i>Історія розвитку туризму</i>	<i>Найвідвідуваніші міста (основні функції міста, найвідоміші об'єкти та простори для відвідування)</i>	<i>Туристсько-рекреаційні ресурси</i>		<i>Найвідоміші курорти (назва, спеціалізація)</i>
			<i>Природні рекреаційні ресурси</i>	<i>Історико-архітектурні ресурси</i>	

1	2	3	4	5	6
...					

2. За результатами 3,4,5,6 полів заповненої таблиці, скласти картосхему об'єктів мезорайону.

3. Для кожної країни обраного мезорайону скласти по 5 карток туристичних об'єктів (природного, історико-культурного) (за Стафійчуком В.І.).

Картка туристичного об'єкта

1	<i>Назва об'єкту</i>	
2	<i>Тип</i>	
3	<i>Статус</i>	
4	<i>Дата спорудження або заснування</i>	
5	<i>Місцезнаходження</i>	
6	<i>Особливі характеристики</i> (архітектурний стиль; історичні факти та легенди; видовий склад флори і фауни тощо)	
7	<i>Фото</i>	

Тема 22. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Центральноамерикансько-Карибського туристського макрорайону.

Передумови формування туристсько-рекреаційного комплексу країн Центральноамерикансько-Карибського макрорайону; тип соціально-економічного розвитку країни макрорайону, вплив на розвиток туризму; проблеми у розвитку туристичної інфраструктури в регіоні; характеристика природних, історико-культурних, інфраструктурних туристичних ресурсів; стан розвитку міського туризму; Центральноамерикансько-Карибський макрорайон на світовому ринку туризму в умовах глобалізації; виявлення туристичних зв'язків з Україною.

Центральноамерикансько-Карибський макрорайон об'єднує 2 мезорайони:

1. Центральна Америка (Гватемала, Беліз, Сальвадор, Нікарагуа, Гондурас, Коста Рика, Панама);
2. Країни Карибського басейну та Вест-Індія (Куба, Багамські острови, Ямайка, Домініканська Республіка, Гаїті, Тринідад і Тобаго, Антигуа та Барбуда, Барбадос, Гренада, Домініка, Сент-Вінсент і Гренадини, Сент-Кристофер і Невіс, Сент-Люсія, держава, що вільно приєдналась до США – Пуерто-Рико, володіння: Нідерландів – о.Аруба, Нідерландські Антильські острови, Великої Британії – Віргінські Британські острови, Кайманові острови, Монтсеррат, Тьоркс і Кайкос).

Питання для обговорення на семінарських заняттях.

Визначити сучасний стан туристсько-рекреаційного комплексу країн Центральноамерикансько-Карибського макрорайону (природні туристичні ресурси, що є визначальними для формування туристичного профілю макрорайону; природні об'єкти, що входять до списку ЮНЕСКО; найбільші приморські курорти; тип історико-культурних ресурсів, що переважають в макрорайоні; об'єкти історико-культурної спадщини регіону, що знаходяться під охороною ЮНЕСКО).

Завдання для практичної роботи:

1. Скласти порівняльну країнознавчо-туристичну характеристику країн мезорайону (мезорайон на вибір), оформивши відповідні дані у вигляді таблиці.

Держава	Історія розвитку туризму	Найвідвідуваніші міста (основні функції міста, найвідоміші об'єкти та простори для відвідування)	Туристсько-рекреаційні ресурси		Найвідоміші курорти (назва, спеціалізація)
			Природні рекреаційні ресурси	Історико-архітектурні ресурси	
1	2	3	4	5	6
...					

2. За результатами 3,4,5,6 полів заповненої таблиці, скласти картосхему об'єктів мезорайону.

3. Для кожної країни обраного мезорайону скласти по 5 карток туристичних об'єктів (природного, історико-культурного) (за Стафійчуком В.І.).

Картка туристичного об'єкта

1	Назва об'єкту	
2	Тип	
3	Статус	
4	Дата спорудження або заснування	
5	Місцезнаходження	
6	Особливі характеристики (архітектурний стиль; історичні факти та легенди; видовий склад флори і фауни тощо)	
7	Фото	

Тема 23. Специфіка, районування, короткий огляд мезорайонів Австралійсько-Океанійського туристського макрорайону та Антарктичного туристського макрорайону

Передумови формування туристсько-рекреаційного комплексу країн Австралійсько-Океанійського макрорайону; тип соціально-економічного розвитку країни макрорайону, вплив на розвиток туризму; проблеми у

розвитку туристичної інфраструктури в регіоні; характеристика природних, історико-культурних, інфраструктурних туристичних ресурсів; стан розвитку міського туризму; Австралійсько-Океанійський макрорайон на світовому ринку туризму в умовах глобалізації; проблеми та перспективи острівного туризму; виявлення туристичних зв'язків з Україною.

Умови розвитку антарктичного туризму; етапи розвитку антарктичного туризму; особливості трансферу туристів до Антарктики; переваги авіаційного транспорту в мандрівках по макрорегіону; географія турпотоків до Антарктики.

Австралійсько-Океанійський макрорайон об'єднує 2 мезорайони:

1. Австралія та Нова Зеландія;
2. Океанія (Вануату, Західне Самоа, Кірібаті, Науру, Папуа-Нова Гвінея, Соломонові острови, Тонга, Тувалу, Фіджі, Палау, Маршаллові Острови, Федеративні Штати Мікронезії, володіння (заморські території) Франції – Нова Каледонія, Французька Полінезія, опіка США – Північні Маріанські Острови).

Антарктичний макрорайон об'єднує 3 мезорайони:

1. Півострівний та острівний (Антарктичний п-ів (п-ів Натаніела Палмера) та прилеглі острови);
2. Прибережний («Берегова підкова»);
3. Внутрішньоантарктичний.

Питання для обговорення на семінарських заняттях.

Визначити сучасний стан туристсько-рекреаційного комплексу країн Австралійсько-Океанійського макрорайону (природні туристичні ресурси, що є визначальними для формування туристичного профілю макрорайону; природні об'єкти, що входять до списку ЮНЕСКО; найбільші гірськолижні курорти; найбільші приморські курорти; тип історико-культурних ресурсів, що переважають в макрорайоні; об'єкти історико-культурної спадщини регіону, що знаходяться під охороною ЮНЕСКО).

Визначити передумови формування та сучасний стан туристсько-рекреаційного комплексу країн Антарктичного макрорайону (Міжнародна асоціація антарктичних туроператорів (ІААТО): історія створення; туристичні об'єкти в Антарктиді; Українська антарктична станція як туристичний об'єкт).

Завдання для практичної роботи (Австралійсько-Океанійський макрорайон):

1. Скласти порівняльну країнознавчо-туристичну характеристику країн мезорайону (мезорайон на вибір), оформивши відповідні дані у вигляді таблиці.

Держава	Історія розвитку туризму	Найвідвідуваніші міста (основні функції міста, найвідоміші об'єкти та простори для відвідування)	Туристсько-рекреаційні ресурси		Найвідоміші курорти (назва, спеціалізація)
			Природні рекреаційні ресурси	Історико-архітектурні ресурси	
1	2	3	4	5	6
...					

2. За результатами 3,4,5,6 полів заповненої таблиці, скласти картосхему об'єктів мезорайону.

3. Для кожної країни обраного мезорайону скласти по 5 карток туристичних об'єктів (природного, історико-культурного) (за Стафійчуком В.І.).

Картка туристичного об'єкта

1	Назва об'єкту	
2	Тип	
3	Статус	
4	Дата спорудження або заснування	
5	Місцезнаходження	
6	Особливі характеристики (архітектурний стиль; історичні факти та легенди; видовий склад флори і фауни тощо)	
7	Фото	

Завдання для практичної роботи (Антарктичний макрорайон):

1. Позначте на карті базові міста-порти антарктичних подорожей.
2. Позначте на карті туристичні об'єкти в Антарктиді

Тема 24. Організація туристичної діяльності на глобальному рівні

Світові рекреаційно-туристські ресурси. Всесвітня спадщина ЮНЕСКО. ЮНЕСКО: сучасні завдання та роль для суспільства. Україна і ЮНЕСКО. Міжнародні туристичні організації. ЮНВТО. Індекс туристичної конкурентоспроможності Світового економічного форуму (WEF).

Питання для обговорення на семінарських заняттях.

Основні напрями діяльності Всесвітньої туристичної організації як спеціалізованої установи ООН. Новітні тенденції в стратегічному управлінні організаціями туристичної індустрії. Всесвітня туристична організація як глобальний форум у сфері туристичної політики.

IV. КОРОТКИЙ СЛОВНИК

Атрактивність - це імперативний акцент екскурсійного обслуговування - важливе відношення суб'єкта до ресурсу, яке визначає індивідуальну або групову привабливість місцевості (місця), природного ландшафту, міста, селища, культурно-історичної пам'ятки, країни, узагалі будь-якого природного тіла, явища або артефакту, які виступають предметами оцінки з боку екскурсантів (споживачів екскурсійної послуги).

Галузь - група близьких за виробничим призначенням і технологією підприємств, пов'язаних єдиним управлінням.

Географічне положення - розміщення певного об'єкта, території, країни стосовно інших об'єктів, територій, акваторій, країн.

Географічний детермінізм - учення про те, що визначальною силою розвитку суспільства є географічне положення і природне (географічне) середовище.

Географічний (територіальний) поділ праці - спеціалізація окремих територій або країн на виробництві певної продукції чи наданні певних послуг.

Глобалізація (від франц. global— всесвітній їді паї. globus— куля) — загальносвітовий соціальний процес, який охоплює потоки ідей, капіталів, товарів, науково-технічних досягнень, політичних норм і стандартів, що визначають розвиток світу як цілісної економічної, політичної, соціокультурної суперсистеми.

Господарство - складна система галузей матеріального виробництва і невиробничої сфери: виробництво, трудові ресурси, фінанси, природні ресурси.

Гостинність - це створення господарем приязної атмосфери для перебування гостя, яка полягає в діях та поведінці, спрямованій на створення комфортних і безпечних умов тимчасового перебування людини поза місцем постійного проживання.

Густота населення - відношення між чисельністю постійного населення й одиницею площі. Визначається кількістю жителів на 1 км².

Діаспора - частина народу поза межами країни його походження.

Екологічний - орієнтований на збереження і поліпшення довкілля людини.

Екологія — наука про взаємовідносини організмів і довкілля.

Еконосфери - сукупність відносин, що виникають в процесі матеріального і нематеріального виробництва.

Екскурсія - цілеспрямований, наочний процес пізнання оточуючого середовища.

Імідж - спеціально сконструйований туристичний образ країни.

Індекс конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, GCI) – складається з трьох груп субіндексів, які охоплюють 12 блоків показників (Міжнародні економічні організації (Всесвітній економічний форум, Всесвітній банк та ін.) пропонують до 350 показників конкурентної спроможності національної економіки), що визначають рівень продуктивності країни з певним економічним акцентом.

Індекс людського розвитку (ІЛР) (до 2013 року «Індекс розвитку людського потенціалу» (ІРЛП), Human Development Index, HDI) (від 0 до 1) – агрегатний показник, який розраховується на основі характеристик комфортності життя, рівня знань (показник рівня грамотності населення і рівня оволодіння ресурсами, необхідними для нормального життя).

Індустрія туризму - це комплекс, сполучення галузей та видів діяльності, функціонування яких спрямоване на задоволення потреб подорожуючої людини в послугах і товарах специфічного призначення, спрямованих на здійснення мети подорожування. Тобто, різноманітна діяльність фізичних та юридичних осіб, об'єктом якої є задоволення потреб туриста, може бути включена до індустрії туризму.

Історико-культурні рекреаційні ресурси — рекреаційно привабливі пам'ятки історії, архітектури, археології, місця, які пов'язані з життям і діяльністю видатних історичних осіб, території, де збереглися яскраво виражені етнографічні особливості, культові споруди, музеї, картинні галереї тощо.

Кількісні типології ґрунтуються на зовнішніх формальних ознаках, які виражаються кількісними показниками (географічними, демографічними, економічними тощо). Вони дозволяють порівнювати окремі географічні параметри країн, які є важливими передумовами їх суспільного розвитку.

Країнознавство - напрям міжгалузевих наукових досліджень, що займається комплексним вивченням країн і регіонів, систематизуючи і узагальнюючи дані про їх природу і склад території, населення і його культуру, господарство, суспільно-політичну організацію, зовнішні відносини.

Культуросфера - відтворює культурні цінності і якісні властивості суспільного життя у відносинах міжцивілізаційного діалогу.

Модель туристичної дестинації «шість А» (за О. Йоргенсенем, К. Купером, Д. Флетчером):

- ✓ *Attractions (атракції)* – туристичні ресурси природного або штучного походження, що приваблюють туристів;
- ✓ *Accessibility (доступність)* – розвиток транспортних та комунікаційних зв'язків;
- ✓ *Amenities (зручності)* – наявність підприємств інфраструктури туризму, що пропонують якісні послуги і товари;
- ✓ *Ancillary services (посередники та допоміжні служби)* – наявність посередницьких підприємств, що забезпечують виробництво й реалізацію туристичного продукту (рекламні агентства, банки, лікарні т.д.);
- ✓ *Activities (організація діяльності туристів)* – наявність підприємств, що забезпечують реалізацію мети подорожі туриста (рекреація, виставки, конференції і т.д.);
- ✓ *Available packages (пропозиція готового туристичного продукту)* – наявність підприємств, що пропонують сформований туристичний продукт відповідно до попиту (туристичні оператори, агенти, бюро подорожей та екскурсій, аматори і т.д.). Саме наявність всіх цих елементів забезпечує пропозицію комплексного туристичного продукту та максимальну реалізацію мети подорожі кожного туриста.

Натуросфера - охоплює територію земної поверхні і акваторію Світового океану, включаючи надра (літосферу), атмосферу, гідросферу, біосферу і утворює “життєвий простір” функціонування людства.

Політосфера - визначає суспільні відносини, основою яких є проблема завоювання, утримання і використання влади.

Природні рекреаційні ресурси - природні та природно-антропогенні геосистеми, природні об'єкти явища і процеси, які мають внутрішні та зовнішні властивості і характерні риси, сприятливі для організації сезонної чи цілорічної рекреаційної діяльності.

Природні ресурси - компоненти природи, які можуть бути використані в сучасному господарстві або в майбутньому.

Природні умови - кількісні та якісні характеристики природного довкілля.

Ринок туристичних послуг або туристичний ринок - це сфера задоволення потреб населення в послугах, пов'язаних зі змістовним проведенням дозвілля в подорожі, розвиток якого ґрунтується на об'єктивних процесах зростання та урізноманітнення суспільних потреб і відповідному йому поглибленні суспільного поділу праці.

Рекреаційна географія — комплексна географічна наука і навчальна дисципліна, яка вивчає територіальну організацію рекреаційного господарства.

Рекреаційна діяльність - один з комплексних видів життєдіяльності людини, спрямований на оздоровлення і задоволення духовних потреб у вільний від роботи час.

Рекреаційна місткість - здатність певної території забезпечувати здійснення комфортної рекреаційної діяльності без деградації природного й історико-культурного середовища.

Рекреаційна територія - ділянка Землі у визначених межах, яка використовується для відпочинку й оздоровлення людей, організації екскурсій і туризму

Рекреаційне навантаження - рівень сукупного антропогенного впливу на природний комплекс певної території у процесі рекреаційної діяльності (витоптування, ущільнення ґрунту, забруднення поверхні відходами, нищення рослинного покриву, збіднення тваринного світу тощо).

Рекреаційний - призначений для відпочинку та лікування.

Рекреаційний об'єкт - локальний об'єкт (місце території), який використовується для відпочинку' пляж, лісова галявина, пам'ятка природи тощо

Рекреаційні ресурси - це об'єкти, явища і процеси природного й антропогенного походження, що використовуються або можуть бути використані для розвитку рекреації та туризму. Рекреаційні ресурси поділяються на дві основні групи: природні та історико-культурні.

Світове господарство – глобальна багаторівнева диверсифікована система національних господарств та недержавних утворень що пов'язані міжнародним географічним поділом праці і взаємодіють між собою у різних формах.

Світосистема – результат і процес формування глобальної геопросторової єдності причинно-наслідкових ефектів зростання масштабності потоків і структур суспільної активності, швидкості і інтенсивності генетичних і функціональних взаємодій в системі людина-природа, зважаючи на попередні роздуми щодо суспільно-географічної сутності глобалізації видаються досить логічними.

Соціосфера - відбувається індивідуальне і суспільне відтворення людини як елементу демо- і адміно-сфери.

Соціально-економічні рекреаційні ресурси - матеріально-технічна база рекреації та туризму, відповідна транспортна інфраструктура, трудові ресурси тощо.

Територіально-рекреаційна система (ТРС) - просторово організована певним чином на території якогось таксономічного рангу сукупність рекреаційних установ, які функціонують на основі використання ресурсів усієї території та просторово-територіально між собою поєднані.

Територія - частина земної поверхні, у визначених межах, що має певну внутрішню єдність.

Техносфера - охоплює взаємодію технічних засобів освоєння життєвого простору з природно-ресурсним потенціалом території на основі науково-технічного прогресу.

Тур - це програма, в межах якої реалізується мета перебування людини поза постійним місцем проживання, складена з урахуванням індивідуальних побажань, і комплекс заходів по її реалізації на відповідному якісному рівні.

Туристична дестинація (від англ. destination - місцезнаходження, місце призначення) - географічна територія, що має визначені кордони, може приваблювати і задовольняти потреби доволі широкої групи туристів (перевезення, розміщення, харчування, розваги, культурні запити та ін.).

Туристський маршрут — попередньо спланована туристами або суб'єктом туристичної діяльності подорож, що може охоплювати один чи декілька туристських шляхів і характеризується визначеним порядком пересування туристів через певні географічні пункти.

Туристичне країнознавство - напрямок країнознавчих досліджень, спрямований на організацію синтетичної країнознавчої інформації відповідно до потреб розвитку рекреаційно-туристичної діяльності.

Туристичне середовище країни є результатом взаємодії географічного і культурного середовища внаслідок рекреаційно-туристичного освоєння.

Цивілізація - рівень розвитку людства та його окремих частин (суспільства, матеріальної та духовної культури) на певний період часу.

Якісні типології ґрунтуються на комбінації ряду показників, які здебільшого мають агрегатний та інтегральний характер і визначають більш складні, внутрішні якості особливості суспільного розвитку і його результатів, які мають причинний характер по відношенню до звичайних кількісних показників.

V. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

- Алешугіна Н.О., Зеленська О.О., Смаль І.В.* Туристичне країнознавство у таблицях і схемах: навч. посіб. – Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. 387 с.
- Блій Г. Де, Муллер П.* Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передм. та розд. «Україна» *О. Шаблія.* – К., 2004.
- Брижак Ю.А.* (2016) Розвиток туристичного ринку Австралійсько-Океанійського макрорайону. // Збірник матеріалів за результатами IV науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Сталий розвиток України: проблеми і перспективи». Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 230 с. С.115-117.
- Вишневська О. О., Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І.* Туристичне країнознавство : підручник. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 594 с.; іл.
- Всесвітня туристична організація (World Tourism Organization, UNWTO). Офіційний сайт. – Режим доступу: <https://www.unwto.org/>
- Гантінгтон С.* Зіткнення цивілізацій та зміна світового порядку / Пер. з англ.. – Львів: Кальварія, 2006. - 472 с.
- Головченко В. Кравчук О.* Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія: навч. посіб. К.: Нічлава, 2006. 336 с.
- Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. посіб. // *М. С. Дорошко, Р.А. Кривонос, В.П. Крижанівський, Н.Ф.Сербіна* — К. : Ніка-Центр,. 2009. — 312 с.
- Ігнат'єв П. М.* Країнознавство. Країни Азії: навч. посіб. 2-ге вид. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 423 с.
- Корж Н. В., Басюк Д. І.* Управління туристичними дестинаціями : підручник / Н. В. Корж, Д. І. Басюк. – Вінниця: «ПП«ГД Едельвейс і К», 2017. – 322 с.
- Любіцева О.О.* Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти): Навч. посібник. 3-є вид., перероб. та доп. – К.: Альтерпрес, 2005. – 432 с.
- Любіцева О.О. Бабарицька В.К.* Туризмознавство: вступ до фаху: підручник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 335 с.
- Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М.* Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. К. : Знання, 2008. 661 с.
- Мальська М. П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З.* Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. К. : Центр учб. літ-ри, 2013. 184 с.
- Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І.* Основи туристичного бізнесу. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 272 с.
- Масляк П.О.* Країнознавство. Навчальний посібник. - К.: Знання, 2008. 292 с.
- Масляк П.О.* Рекреаційні ресурси. Навчальний посібник. - К.: Знання, 2008. - 343 с.
- Парфіненко А.Ю.* Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації: вступ до курсу «Туристичне країнознавство». Х.: Бурун Книга, 2009. 128 с.

- Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І., Любіцева О.О.* Туристичне країнознавство: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2015. 551 с.
- Петранівський В. Л., Рутинський М. Й.* Туристичне краєзнавство. К.: Знання, 2006. 575 с.
- Світовий економічний форум (World Economic Forum, WEF). Офіційний сайт. – Режим доступу: <https://www.weforum.org>
- Стафійчук В.І.* Рекреалогія. Навчальний посібник. Стереотипне видання. – Херсон: ОЛДІ ПЛЮС, 2020. – 428 с.
- Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю.* Туристичне країнознавство: навч. посіб. у 4-х томах; Т.1. Європа. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021 – 282 с.
- Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю.* Туристичне країнознавство: навч. посіб. у 4-х томах; Т.2. Азія та Океанія. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021 – 190 с.
- Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю.* Туристичне країнознавство: навч. посіб. у 4-х томах; Т.3. Америка. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021 – 270 с.
- Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю.* Туристичне країнознавство: навч. посіб. у 4-х томах; Т.4. Африка і Близький Схід. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021 – 280 с.
- Туристичне країнознавство: Навчальний посібник / За ред. *В.Ф.Семенова* - Одеса, «Атлант» ОДЕУ, 2010р. – 340 с.
- Холлоуей Дж.К., Тейлор Н.* Туристический бизнес: Пер. с 7-го англ. изд. – К.: Знання, 2007. – 798 с.
- Холлоуей Дж.К., Тейлор Н.* Туристический маркетинг: Пер. с 4-го англ. изд. – К.: Знання, 2008. – 575 с.
- Юрченко С. О., Юрченко О. Є., Кондрова А. Є.* (2021). Африка на світовому ринку туризму в умовах глобалізації. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм, (13), 216-227. DOI:10.26565/2310-9513-2021-13-22
- Яценко Б.П., Бабарицька В.К.* Країнознавство. Основи теорії. Київ, Либідь, 2009.
- A Dictionary of Travel and Tourism // by *Allan Beaver*. – Publisher: Oxford University Press. 2012. DOI: 10.1093/acref/9780191733987.001.0001
- Alan A. Lew, Colin Michael Hall, Dallen J. Timothy* (2008) World Geography of Travel and Tourism: A Regional Approach. Butterworth-Heinemann, 376 p.
- Brian Boniface, Robyn Cooper, Chris Cooper* (2020) Worldwide Destinations: The Geography of Travel and Tourism. Routledge, 746 p.
- Williams S.* (2003) Tourism Geography. – London-New-York: Routledge, 225 p.

Наукова література

Туристичне країнознавство: методичні рекомендації до вивчення дисципліни (для здобувачів ОР Бакалавр спеціальності 242 «Туризм») / укл. Корома Н.С. – К.: «Альфа-ПК», 2022. – 34 с.

Рецензенти:

Стафійчук Валентин Іванович – к.геогр.н., доцент кафедри країнознавства та туризму географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Брайчевський Юліан Сергійович – к.геогр.н., доцент кафедри країнознавства та туризму географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Підписано до друку: 18.04.2022. Формат 60x90/16.
Гарнітура Times New Roman. Папір: офсетний 80 гр/м²
Наклад 100. Ум.-друк.арк.:1,38. Зам. №01-04

Видавництво ТОВ «Альфа-ПК», м. Київ, вул. Антоновича 125А
Свідоцтво про реєстрацію ДК 1806